

II CONGRÉS D'INTELLECTUALS PER A LA DEFENSA DE LA CULTURA. INFORME DE LA DELEGACIÓ DEL PAÍS VALENCIÀ, LLEGIT PER CARLES SALVADOR

ASSISTIM AVUI, per tristes circumstàncies i en la nostra mateixa carn, a una guerra cruel i violenta, provocada pels elements reaccionaris internacionals. En aquest moment, plenament decisiu per al pervindre del món, en aquest moment de liquidació de les oposicions al progrés, nosaltres, escriptors nacionalistes valencians, volem unir la nostra veu al cor de les veus internacionals.

És aquesta, indubtablement, la lluita final i decisiva dels valors absoluts del món. Juguen avui, sobre el tapís espanyol, dos valors absoluts, totals i definitius: l'ésser i el no-ésser. Amb poques paraules: l'afirmació i la negació de l'home i, per consegüent, el pervindre del món, el pervindre de la cultura. Ara bé, han esdevingut a la nostra terra fenòmens remarcables, no ja per la seua transcendència política sinó per la seua transcendència cultural.

Hom sap de sobres ja que Espanya, el que comunment denominem Espanya, carix d'una unitat efectiva, específica, per ésser constituïda per un nombrós estol de petites nacionalitats que desde fa segles i per una unilateral creència de falsa unitat, han vingut soporant una infam i vergonyosa difamació —i àdhuc opressió— per part dels elements centralitzadors que les predestinaven a morir baix un complet oblit. La realitat espanyola, però, era una altra. La vida bullent de que fruïen les dites nacionalitats —malgrat els esforços inútils per llevar-li-la— les féu alletar en rebel·lió constant, front per front del poder central. Ara bé, sabem de sobres, que aquesta franca tendència de deslligar-se de l'Estat central per a constituir un estat lliure o federal voluntàriament, no pot ser vista, en cap manera, com

una desintegració de l'Estat espanyol —puix que és una cosa inorgànica i falsa— ni com un atemptat a l'internacionalisme. Nosaltres proclamem, i parlem per la pròpia experiència d'escriptors que quan més aferrissat a la pròpia experiència d'escriptors, que quan més aferrissat a la terra pairal s'és, més internacionaliste hom arriba a ésser. I no volem admetre ja —després de l'examen dels exemples soviètic i espanyol— cap matisació, barrejament ni intent de confusionisme per part dels elements antirevolucionaris, respecte al debat de la qüestió.

Actualment, en la nostra guerra, han esdevingut fets remarcables que ens obliguen a parlar així. Són aquests, a banda la realitat històrica de que Espanya no és UNA, sinó VÀRIA, el reconeixement conforme a la Constitució de dues nacionalitats pel Govern del Front Popular: Euskadi, i Aragó; el reafirmament del sentiment nacionaliste front als més greus problemes, i la capacitació dels nacionalistes per a lliurar-se de les urpes del feixisme, primer, i per a ajudar al manteniment de la guerra d'independència, després.

Però aquestes nacionalitats ibèriques, que existixen amb una plena personalitat i una plena consciència política, no són únicament un fet polític, geogràfic o històric. Són també un fet cultural. I, per consegüent, un fet ètic, que demana amb una serena consciència del moment, un mínim reconeixement de la seua personalitat, una mínima justícia.

Stalin reconeix, al seu llibre *«El marxisme i el problema nacional»*, que la primera característica d'una nació és la comunitat d'idioma. Hem d'afegir nosaltres, que l'idioma és la fonamentació de la cultura, i que ninguna nació tindrà una plenitud cultural mentres no tinga dret a l'ús oficial del seu idioma, perquè açò és la pedra fonamental per a la construcció del monument de la cultura.

Estem reunits avui, els representants de tots els països, baix una bandera comuna de defensa de la cultura. Sabem què és una cultura, i que la comunitat de manifestacions culturals en cada país del món pren el caire i el sentit especialíssims del caràcter d'aquella nació. Ara bé, quins són els perills contra els quals anem a defensar la cultura? Al nostre entendre, la defensem contra el feixisme, que és la negació de l'home, i com tota manifestació cultural prové de la voluntat individual o col·lectiva d'un o varis homes, nosaltres no po-

dem dubtar que el feixisme, en negar l'home nega també la cultura, i més encara, nega les minories culturals, nega les cultures nacionals i nega el dret d'existència cultural, que no política, a les minories nacionals. Per això nosaltres, sense entrar en més generalitzacions, volem fixar el nostre pensament, la nostra posició nacionalista davant el fet concret dels perills que, conjugant-se, atempten contra la nostra cultura autòctona.

Negant el dret d'existència cultural a les minories nacionals, el feixisme sap ben bé que el que nega és l'existència d'un mitjà fonamental de cultura i d'expressió normal per al poble. És en el poble on s'ha conservat, per anys i segles, l'essència de la llengua. Els elements aristocràtics o simplement els que es deien *cults*, no volien emprar aquella llengua, únicament conservada pel poble sota el pre-*text*e de que era un «*dialecte*» quan el què volien dir era que la parlava el poble, i ofegar així tota manifestació cultural. El feixisme ha fet més encara. Baix els dictats d'unes confoses idees d'*unitat*, prohibix actualment, en els territoris rebels, l'ús dels *dialectes regionals*. Per això ens sembla incomprendible que, a hores d'ara, encara algú vullga oprimir els idiomes i personalitats nacionals i es diga defensor de la cultura. *La millor defensa de la cultura*, cridem nosaltres, *és la total defensa dels interessos culturals de les petites nacionalitats*. La defensa de la cultura ha de radicar, d'una manera íntegra i enèrgica, en l'absoluta defensa de les personalitats, autòctones i vàries, de les minories nacionals. I no ja pel que puguen significar d'aportació a la cultura internacional, universal, sinó perquè són les més directament amenaçades pel feixisme, les més oprimides durant segles, i les que més immediatament perillen. I si no fóra prou això, perquè representen l'única manifestació pròpia dels pobles oprimits, dels pobles malmesos pels centralismes universals.

Hem fixat ja la nostra posició claríssima front als problemes de la cultura, en la seua fase de Nació i Cultura. Sols ens resta ara, adreçar-nos ardidament als representants dels altres pobles ibèrics perquè es solidaritzen amb les nostres paraules i facen una campanya general i mancomunada per la defensa dels interessos generals de les nostres respectives minories nacionals. Els nostres soldats defensen, amb les armes a la mà, la cultura en les trinxeres de la victòria. Els nostres ulls coneixen de misèries, de plors, de dolors. Però con-

fiem en el pervindre, el sentim arreladament nostre, perquè tenim fe en els soldats i fe en la cultura. No és prou parlar, no és prou dir-ho i estar-se quiet. És precís també moure's. ¿Com? Defensant nosaltres, nacionalistes ibèrics, amb la ploma i la paraula, el dret inqüestionable que tenim al reconeiximent de les nostres personalitats fonament de la nostra cultura; defensant nosaltres, nacionalistes internacionals, de nostres interessos generals, perquè DEFENSANT LA CULTURA PARTICULAR, PECULIAR DE CADA POBLE —I ENCARA MÉS, DE LES PETITES NACIONALITATS OPRIMIDES—, ÉS COM ES POT ARRIBAR A DEFENSAR LA CULTURA GENERAL UNIVERSAL.

València, juliol de 1937